

İÇİNDEKİLER

KADER VE KAZA İNANCI	3
ZEKÂT VE SADAKA	43

1 – KADER VE KAZA İNANCI

		Doğru	Yanlış	Süre	Eğitim Koçunun Onayı	Not:
Başlangıç Testi	01					
Başlangıç Testi	02					
Başlangıç Testi	03					
Başlangıç Testi	04					
Başlangıç Testi	05					
Başlangıç Testi	06					
Geliştirme Testi	01					
Geliştirme Testi	02					
Geliştirme Testi	03					
Güçlendirme Testi	01					
Güçlendirme Testi	02					

2 – ZEKÂT VE SADAKA

		Doğru	Yanlış	Süre	Eğitim Koçunun Onayı	Not:
Başlangıç Testi	01					
Başlangıç Testi	02					
Başlangıç Testi	03					
Başlangıç Testi	04					
Başlangıç Testi	05					
Geliştirme Testi	01					
Geliştirme Testi	02					
Güçlendirme Testi	01					
Güçlendirme Testi	02					
Güçlendirme Testi	03					
Dergi Bitirme Testi	01					
Dergi Bitirme Testi	02					
Master Test	01					

Kalmadı

Kaldı

MODUM

Konu Eksikim

Konu ile İlgili
Toplam
Çözdüğüm
Soru Sayısı

"O, karanlığı yarıp sabahı çıkarandır. Geceyi dinlenme zamanı, Güneşi ve Ayı da ince birer hesap ölçüsü kıldı. Bütün bunlar mutlak güç sahibinin, hakkıyla bilen takdiridir (ölçüp biçmesidir)." (En'âm Suresi,96. Ayet)

İslam inanç esasları şunlardır:
-Allah'a (c.c.) inanmak,
-Meleklerle inanmak,
-Kitaplara inanmak,
-Peygamberlere inanmak,
-Ahiret gününe inanmak,
-Kader ve kazaya inanmak.

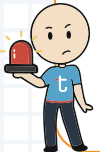

Kader ve Kaza ile ilgili Allah'ın sıfatları:
İlim; Allah'ın (c.c.) her şeyi bilmesidir.
İrade; Allah'ın (c.c.) dilemesi ve dilediğini dilediği şekilde yapmasıdır.
Kudret; Allah'ın (c.c.) her şeyin günün yetmesidir.
Tekvin; Allah'ın (c.c.) yaratmasıdır.

Kader ve kaza ile ilgili soru çözerken şunlara dikkat edelim:

- Kurallar kader kapsamında değerlendirilir.
- Bize kader ile ilgili bir cümle sorulduğunda yüklemi gelecek zaman (-ecek -acak) ifade etmelidir. Kaza ile ilgili soru sorulduğunda ise yüklemi geçmiş zaman (-dı -di) ifade etmelidir.
- Gerçekleşmiş olaylar kaza, gerçekleşmemiş veya gerçekleşme ihtimali olan olaylar kadedir.

KADER VE KAZA İNANCI

Kader kelime olarak ölçü, düzen, miktar, bir şeyi belirli ölçüye göre yapmak, planlamak, belirlemek, takdir etmek gibi anlamlara gelmektedir. Dinî bir terim olarak kader; Allah'ın (c.c.), sınırsız ilmi ve iradesi ile başlangıçtan sonsuza kadar evrende olacak olan her şeyi planlaması, programlaması, önceden bilip takdir etmesidir.

Kaza ise kelime olarak hükmetme, karara bağlama, emretme, muhakeme etme, meydana gelme, yaratma gibi anlamlara gelir. Dinî terim olarak da Yüce Allah'ın (c.c.) önceden belirleyip takdir ettiği olayların, yeri ve zamanı geldiğinde meydana gelmesidir.

◆ Kader ve kazaya inanmak İslam'ın temel inanç esaslarından biridir.

Kader ve kazaya iman; Allah'ın (c.c.) ilminin sonsuz olduğunu, her şeyi kuşatan bir iradesi bulunduğunu ve O'nun kudretinin bütün varlıklardan üstün olduğunu kabul etmektir. Bu yönüyle kader ve kazaya iman, Allah'ın (c.c.) iman etmenin doğal neticesidir ve İslam'ın inanç esaslarındandır.

◆ Kader ve kaza bir sebep sonuç yasağıdır.

(I) Yükseklerle çıkıldıkça havanın soğuyacağı ve basıncın azalacağı kuralı bir kadedir. Kişinin bir dağ tırmanışı esnasında üşüyüp titremesi ve nefes almakta zorlanması ise bir kazadır.

(II) Suyun 100 derecede kaynaması kuralı Allah tarafından belirlenen bir kadedir. Kişinin suyu ateş ile ısıtıp sıcaklığın 100 dereceye gelince suyun kaynaması ise kazadır.

UYGULAMA 1

Aşağıdaki örneklerin kader ve kaza olarak hangi kavramı ifade ettiğini yazalım.

2020 yılı Ocak ayında Çin'de Covid 19 virüsüne bağlı olarak hastalıklar ortaya çıktı.

2024 Paris olimpiyatları 26 Temmuz'da Fransa'nın başkenti Paris'te başlayacak.

Bitkilerin fotosentez yapmaları

Yükseklere çıktıkça basıncın azalması

UYGULAMA 2

Aşağıdaki boşlukları dolduralım.

Allah'ın evrendeki her şeyi bir düzen içinde planlamasına denir.

Allah'ın planladığı şeylerin yeri ve zamanı geldiğinde gerçekleşmesine denir.

Kader'e iman eden bir kişi Allah'ın sonsuz, ve Sıfatlarının varlığını kabul etmiştir.

Allah'ın evrendeki her şeyi yoktan yaratması sıfatının bir sonucudur.

Kader ve kazaya iman, islam esaslarından biridir.

A. EVRENDEKİ ÖLÇÜ VE DÜZEN

Evrendeki her şey belli bir plan, ölçü ve düzen içinde yaratılmıştır. Evrende gelişigüzel, tesadüfen yaratılmış hiçbir şey yoktur. Kur'an-ı Kerim'de, "**O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahman'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak ve düzensizlik görüyor musun?**" (Mülk suresi, 3.ayet) buyurarak evrende var olan düzene dikkat çekmiştir.

Yaşadığımız evrende gezegenlerden insanlara, bitkilerden hayvanlara kadar her şey bir uyum ve denge içerisinde. Örneğin; gezegenler yüzyıllardır hem kendi yörüngesinde hem de Güneş etrafında birbirlerine çarpmadan belli bir hızla dönmektedir. Dünya'nın kendi etrafında dönmesiyle gece gündüz, Güneş etrafında dönmesiyle mevsimler meydana gelmektedir. Güneş, canlıların varlığı için ısı ve ışık sağlamakla, Dünya'nın etrafını saran atmosfer tabakası tüm canlıları Güneş'in zararlı ışıklarından korumaktadır. İnsan vücudunun ölçülü ve dengeli yapısı, hayvanların bedenlerinin, onların yaşam tarzına uygun olarak farklı farklı tasarlanmış olması evrendeki hiçbir şeyin tesadüfen olmadığına her şeyin mükemmel bir düzen içinde yaratıldığına işarettir. İşte bu düzeni sağlayan mutlak bir güç olmalıdır. Hiç şüphesiz bu güç, her şeye kâdir olan Allah'tır (c.c.). Kur'an-ı Kerim'de, "**... O, her şeyi yaratmış ve yarattığı şeyleri bir ölçüye göre takdir etmiştir.**" (Furkân Suresi, 2.ayet) buyurarak Allah'ın (c.c.) her şeyi belli bir ölçüye göre yarattığını belirtmektedir.

Evrendeki düzen, başta insanlar olmak üzere tüm canlıların hayatı için önem arz etmektedir. Allah (c.c.) kâinatı en güzel şekilde yaratmış ve insanın kullanımına sunmuştur. İnsan bunun bilincinde olmalı ve ona göre davranmalıdır. Çevreye, doğal dengeye zarar verecek davranışlardan kaçınmalıdır. Allah (c.c.) Kur'an-ı Kerim'de bizleri şöyle uyarmaktadır: "**Göğü Allah yükseltti ve mizanı (dengeyi) o koydu.**

Sakin dengeyi bozmayın." (Rahman suresi, 7-8.ayet)

"O, yaratıp şekillendiren,
ahenk veren ve düzene
koyandır."
(Â'lâ suresi 2. ve .3 ayetler)

'...Rahman olan Allah'ın
yaratışında hiçbir
uygunsuzluk göremezsin.
Gözünü çevir de bir bak, bir
bozukluk görebiliyor musun?"
(Mülk Suresi, 3. ayet)

ÖRNEK 1

Evrende hiçbir varlık, insanın rakibi ve düşmanı değildir. Onlara zarar vermek, aslında insanın kendisine zarar vermesi anlamına gelir. Öyle ki düzenin bozulması sadece buna sebebiyet verenleri değil, tüm insanlığı tehlikeye atan sonuçlar doğurur. Bundan dolayı Allah da evrendeki düzenin korunması hususunda insanları uyarır.

Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın çevresine karşı duyarlı ve sorumlu davranması gerekir.
- B) Evren, insanın yaşayabileceği şekilde yaratılmıştır.
- C) Evrendeki düzen, tevhit anlayışını destekler.
- D) Her varlığın bir yaratılış amacı vardır.

LGS 2023

ÖRNEK 2

Kur'an-ı Kerim'de yeryüzünün insanın hizmetine

sunulduğu ve insanın da yeryüzündeki düzene uygun bir yaşam sürmesinin gerektiği hatırlatılmaktadır. Çünkü insan, bu bilinçle hareket etmezse yeryüzü artık ona hizmet edemez ve zarar vermeye başlar. Bununla ilgili Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: - - -

Bu metinde boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdaki ayetlerden hangisi getirilmelidir?

- A) "Kim Allah yolunda karşılaştığı sıkıntılara katlanır ve gayret gösterirse bunu kendisi için yapmış olur..." (Ankebût suresi, 6. ayet)
- B) "İnsanların yaptıkları kötü işler yüzünden karada ve denizde denge bozuldu. Allah, doğru yolu bulmaları için yaptıklarının sonucunu onlara tattırır." (Rûm suresi, 41. ayet)
- C) "Başına gelen bir sıkıntıdan sonra insana nimet verdiğimizde o, 'Sıkıntı ve dertlerim gitti.' diyerek sevinmeye ve şımarmaya başlar." (Hûd suresi, 10. ayet)
- D) "... Allah'ın kudret ve egemenliği gökleri ve yeri kuşatmıştır. Bunları koruyup gözetmek, O'na güç gelmez. O yücedir, büyüktür." (Bakara suresi, 255. ayet)

LGS 2025

ÖRNEK 3

Araştırmalara göre doğal afetlerin nedenlerinden biri de insan kaynaklı ihmallerdir. Doksanlı yıllarda Bangladeş'te yaşanan ve ülkenin büyük bir kısmını sular altında bırakan yıkıcı seller bunun örneklerindedir. Yağmur sularının akıp gitmesini sağlayan kanalizasyon sisteminin plastik poşetlerle tıkanmasının bu olaya sebep olduğu anlaşılmıştır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu metinde anlatılanlarla ilişkilendirilemez?

- A) "Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir..." (Şûrâ suresi, 30. ayet)
- B) "Allah göğü yükseltti ve dengeyi koydu. Sakın dengeyi bozmayın." (Rahmân suresi, 7-8. ayetler)
- C) "Elbette göklerin ve yerin yaratılması, insanların yaratılmasından daha büyük bir şeydir. Fakat insanların çoğu bilmezler." (Mü'min suresi, 57. ayet)
- D) "İnsanların kendi yaptıklarından dolayı karada ve denizde düzen bozuldu..." (Rûm suresi, 41. ayet)

LGS 2022

B. EVRENSEL YASALAR

Allah'ın (c.c.) her şeyi belli bir ölçüye göre yaratması ve yarattığı varlıkların hareketlerini düzenli bir şekilde devam ettirmesi, evrende kurallar olduğunun göstergesidir. Evrende görülen mükemmel ve değişmez kurallara "evrenin yasalar" denir. Kur'an-Kerim'de evrenin yasaları, sünnetullah kavramı ile ifade edilir.

Evrenin yasalarını fiziksel, biyolojik ve toplumsal olmak üzere üç başlıkta inceleyebiliriz:

Evrensel yasalara Kur'an-Kerim'de "Sünnaetullah" gibi "Adetullah" kelimesi de kullanılır.

1. Fiziksel yasalar:

Maddenin ve enerjinin oluşumu, yapısı, hareketi, değişimi ve maddeler arası etkileşimle ilgili canlılık içermeyen yasalarlardır.

- Suyun kaldırma kuvveti
- Yer çekimi kanunu
- Isıtılan metallerin genişmesi
- Suyun 100 derecede kaynaması
- Gezegenlerin kendi yörüngesindeki ve güneş etrafındaki hareketleri
- Gece – gündüz ve mevsimlerin oluşması, yağmurun yağması
- Doğa olayları
- Güneş, ay, yıldız ve gezegenler, bilimsel buluşlar vb.

Fiziksel yasalar ile ilgili ayetler;

- "Güneş ve Ay belli bir hesaba göre hareket etmektedir." (Rahman suresi, 5.ayet)
- "Denizde dağlar gibi yüzen gemiler, O'nun varlığının delillerindedir. O, dilerse rüzgârı durdurur da onlar denizin üstünde durakalırlar. Elbette bunda çok sabreden, çok şükreden herkes için ibretler vardır." (Şûra suresi, 32-33.ayet)
- Ay için de bir takım menziller tâyin ettik; dolaşa dolaşa sonunda o, eski hurma salkımının ağaçta kalan yıllanmış sapı gibi kuru, sarı, hilal gibi kavisli olur. 40: Ne güneş aya yetişip çarpabilir, ne de gece gündüzün önüne geçebilir. Her biri, kendine ait bir yörünge de yüzer, gider. (Yasin suresi, 39-40. ayet)

Günümüzde kullandığımız bazı teknolojik ürünler cep telefonu, bilgisayar, buzdolabı vs. Allah'ın evrene koyduğu yasalar (fiziksel) sayesinde üretilmektedir.

"Gece ile gündüzü birbiri ardınca getiren Allah'tır ..."
(Furkan suresi, 62. ayet)

"O, geceyi, gündüzü Güneş'i ve Ay'ı yaratandır. Bunların her biri bir yörüngede yürümektedirler."
(Enbiyâ suresi, 33. ayet)

2. Biyolojik yasalar:

Canlıların doğumu, üremesi, büyümesi, temel özellikleri, yaşamının sona ermesi gibi durumlarla ilgili canlılık içeren yasalardır.

- Balıkların yaşamak için solungaca ihtiyaç duyması
- Bitkilerin karbondioksit tüketip, oksijen üretmesi (fotosentez)
- Kutuplarda yaşayan hayvanların yağ dokusunun kalın olması.
- Develerin sıcak iklimde günlerce aç ve susuz yaşayabilmeleri için hörgüçlerinin olması.
- Et yiyen hayvanların çene yapıları ile ot yiyen hayvanların çene yapılarının farklı olması vs.

Biyolojik yasalar ile ilgili ayetler;

- "Allah her canlıyı sudan yarattı. Kimi karnı üzerinde sürünür, kimi ayağı üzerinde yürür." (Nur suresi, 45.ayet)
- "Allah, sizi topraktan sonra nutfeden yarattı..." (Fâtır suresi, 11.ayet)
- "Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada her güzel çiftten nice bitkiler yetiştirdik." (Şuara suresi, 7.ayet)
- Ey insanlar ! Eğer öldükten sonra dirilmekten şüphede iseniz, (bilin ki) ne olduğunuzu size açıklamak için şüphesiz biz sizi topraktan, sonra nutfeden (spermadan) sonra bir alekadan (embriodan) sonra yapısı belli belirsiz bir et parçasından yaratmışızdır. Dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde tutarız. (Hac suresi, 5. ayet)

Toplumsal yasalar fiziksel ve biyolojik yasalar kadar kesinlik içermez.

3. Toplumsal Yasalar:

Toplumsal hayattaki değişme, gelişme, gerileme benzeri tüm olaylar olup bireylerin güven ve huzur içerisinde yaşaması için konulmuş kalıcı değerler ve ilkelerdir.

- Çalışkan toplumların kalkınıp güçlenmesi
- Hak ve hukukun olduğu toplumlarda sosyal barışın sağlanması
- Zulüm, tembellik, düşmanlık gibi kötü davranışların arttığı toplumların geri kalması
- Kuraklık sonucu insanların başka yerlere göç etmesi
- Kur'an-Kerim'de anlatılan peygamberlerin ve geçmiş toplulukların (kavimler, kabileler) anlatılması vs.

Toplumsal yasalar ile ilgili ayetler;

- "Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir. (Bununla beraber) Allah çoğunu affeder." (Şûrâ suresi, 30.ayet)
- "Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?" (Fâtır Suresi, 44.ayet)
- "... Bir toplum kendisinde bulunanı değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştiremez..." (Ra'd suresi, 11.ayet)
- "Tohumu ve çekirdeği çatlatan şüphesiz Allah'tır; O, ölüden diriye çıkarır, diriden de ölüyü çıkarmaktadır..." (En'am suresi 95. ayet)
- "Eti yenen büyük ve küçük baş hayvanları da O yarattı. onlardan sizin için soğuktan koruyucu şeyler ve başka yararlar vardır, ayrıca onlardan beslenirsiniz." (Nahl suresi, 5. ayet)

Evrensel yasaların ortak özellikleri

Evrenseldir.	Aynı türden olayların tümü için geçerlidir.
Deneylerle ispat edilebilir.	Her zaman ve her yerde aynı sonucu verir.
Gözlenebilir olgu ve olaylara dayanır.	Sebep sonuç ilişkisine dayanır.

ÖRNEK 4

Evrenin yasaları ile ilgili,

- I. Zaman ve mekâna göre değişiklik gösterir.
- II. Gözlenebilir olgu ve olaylara dayanır.
- III. İnsanlar tarafından konulan temel ilkelerdir.
- IV. Aynı türden olayların tümü için geçerlidir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

LGS 2024

ÖRNEK 5

Hız. Muhammed'in (sav) oğlu İbrahim vefat ettiğinde Güneş tutulmuştu. Bazı insanlar bu olayı İbrahim'in vefatıyla ilişkilendirdi. Bunun üzerine Hz. Muhammed (sav) "Güneş ve Ay, Allah'ın kudretinin göstergesidir. Belli bir hesaba göre hareket etmektedir. Hiç kimsenin doğumundan veya ölümünden dolayı tutulmaz." diyerek onları uyardı.

Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evrenin yasalarına uygun davranmak hayatı kolaylaştırır.
B) Varlıklar, işlevlerini evrendeki yasalara göre sürdürür.
C) Evrendeki düzen, Allah'ın tek olduğunu gösterir.
D) Canlıların gelişimi biyolojik yasalara göre dir.

LGS 2024

ÖRNEK 6

Toplumun sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesi için uyması gereken yasalara toplumsal yasalar denir. Sevgi, kardeşlik, doğruluk, adalet, kul hakkı gibi ilkeler toplumsal yasaların temelini oluşturur. Toplumsal barış ve uyum bu ilkelere olan bağlılıkla sağlanır. Bu konuda Kur'an-ı Kerim'de "... Şüphesiz ki bir topluluk kendi durumunu değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez..." (Ra'd suresi, 11. ayet) buyrulmaktadır.

Bu metinden aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal yasalar Allah'ın birliğinin delillerindedir.
B) Toplumların huzuru, toplumsal yasalara uyup uymamalarına göre değişiklik gösterir.
C) Allah her topluma durumlarını düzeltmeleri için peygamberler göndermiştir.
D) Toplumsal yasaların iyi anlaşılması için Kur'an geçmiş toplumların hayatlarından örnekler verir.

LGS 2020

ÖRNEK 7

"Sabahı aydınlatan Allah'tır. O, geceyi dinlenme zamanı, Güneş'i ve Ay'ı birer hesap ölçüsü yapmıştır. İşte bu, aziz ve alim olan Allah'ın takdiridir. O, kara ve denizin karanlıklarında yolunuzu bulmanız için yıldızları yaratmıştır..." (En'âm suresi, 96-97. ayetler)

Bu ayetlerde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evrendeki düzen Allah'ın koyduğu ilkelerle gerçekleşir.
B) Evrensel yasaları anlamak, Allah'a olan inancı kuvvetlendirir.
C) Ezelî ve ebedî olan tek varlık Allah'tır.
D) Allah, insanın evrensel yasalara uygun hareket etmesini ister.

LGS 2025

C. İNSANIN İRADESİ VE KADER

Allah, insanı; akıl, düşünme yeteneği ve özgür irade gibi başka varlıklarda olmayan üstün özelliklerle donatmıştır. İnsan bu sayede okuyup araştırır, yeni bilgiler öğrenir, doğruyu yanlıştan, iyiyi kötüden ayırt eder ve hayatın amacını sorgulayıp, hayatına yön vermeye çalışır böylece yaptığı şeylerden sorumlu tutulur.

İnsanın yapmış olduğu şeylerden sorumlu tutulması ve ayrıcalıklı konumda yaratılmasının iki temel şartı vardır bunlar; Akıl ve İradedir.

Akıl, düşünme, araştırma, doğruyu yanlıştan ayırt etme özelliğimizdir. **İrade** ise dileme, isteme, karar verme ve tercih etme özelliğimizdir.

İrade 2'ye ayrılır;

1. Küll-i İrade (Zorunlu İrade)

Allah'ın sonsuz, sınırsız iradesidir.

- Değiştirilemez.
- İnsanın bu iradede herhangi bir söz hakkı yoktur bundan dolayı hesaba çekilmeyecektir.
- Kalıtsal özelliklerimiz. (göz, ten, saç rengi vs.)
- Anne babamız
- Milletimiz, Irkımız
- Doğum ve ölüm tarihlerimiz
- Cinsiyetimiz, kalp atışlarımız, nefes alıp vermemiz vs.

2. Cüz-i İrade (Özgür İrade)

İnsanın sonlu, sınırlı iradesidir.

- Değiştirilebilir.
- İnsanın özgür iradesi ve akli ile karar verdiği tercihlerdir bundan dolayı hesaba çekilecektir.
- Dinimiz
- Mesleğimiz
- Okuduğumuz okul
- İyi kötü yaptığımız davranışlar
- Namaz, oruç ve zekât gibi ibadetlerimizi yapip yapmamamız

İslam'da aklını kullanamayan üç kişiden sorumluluk kaldırılmıştır:

“Sorumluluk üç kişiden kaldırılmıştır: uyanıncaya kadar uyuyan, ergenlik çağına erinceye kadar çocuktan. İyileşinceye kadar akıl hastalarından.”

Özgürlük; kişinin hiçbir baskı ve zorlama altından olmaksızın karar vermesi, başkalarının haklarını da gözetip onlara saygı göstererek davranışlarını serbestçe yerine getirmesidir.

Sorumluluk; insanın özgür iradesi ile yaptığı davranışları ve verdiği kararların sonuçlarını üstlenmesidir.

◆ Kur'an'da insanın aklını doğru kullanması ve düşünmesi öğütlenmiştir.

- “Bu Kur'an; kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara bildiridir.”

(İbrahim Suresi,52.ayet)

◆ Akıllı bir insan ergenlik çağına ulaştığı zaman yaptığı her şeyden sorumlu tutulacaktır.

- “... Yapmakta olduğunuz şeylerden mutlaka sorguya çekileceksiniz.”

(Fussilet Suresi,46.ayet)

- “ Kim zerre kadar hayır yapmış ise onu görür, kim zerre kadar şer yapmış ise onu görür.”

(Zilzal Suresi,7-8.ayetler)

◆ Birey baskı ve tehdit altında aldığı kararlardan sorumlu tutulmamıştır.

- “Hiç kimse başkasının günahını yüklenemez...”

(Zümer Suresi,7.ayet)

◆ Allah insanlara akıl vermiş, doğru ve yanlış yolları peygamberler ve ilahi kitaplar aracılığı ile göstermiştir. İnsanların özgür iradeleri ile hangi yolu seçeceklerine karar vermelerini istemiştir.

- “Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör.”

(Secde Suresi,19-20.ayetler)

UYGULAMA 3

İfadelerdeki boşlukları uygun kavramlarla dolduralım.

Sünnetullah

Külli irade

Ölçü

Sorumluluk

Özgürlük

İlahi vahiy

Cüz-i irade

İnsanın seçme özgürlüğünün bulunmadığı alanlar kapsamında yer alır.

Allah'ın, evrenin düzenli işleyişi için koymuş olduğu yasaların genel adıtır.

İnsan bu dünyadaki iradeli eylemleri karşısında Allah katında taşımaktadır.

Yer ve gök Allah'ın yarattığı yasalar sayesinde ile hareket etmektedir.

Allah, insanı oranında yaptıklarından sorumlu tutulmuştur.

Düşünme ve yorumlama kabiliyetine sahip olan insana doğru yol ile gösterilmiştir.

ÖRNEK 8

Anne ve babamın tek çocuğu olarak dünyaya geldim. Küçüklüğüm hastalıklarla mücadele ederek geçti. O günlerde etraftakiler “Yürüyemez bu çocuk!” derken bugün koşuyor olmam annemin sayesinde. Durmadan koşuyorum. Antrenmanlarda koşuyorum. Yarışlarda koşuyorum. Çünkü durursam tüm çabalar boşa gidecek sanıyorum.

Bu metinde asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan sınırlı bir iradeye sahiptir.
- B) Emek, insanın geleceğini belirlemede etkilidir.
- C) İnsan, sağlığını korumakla yükümlüdür.
- D) Aile bağlarını güçlendiren sevgi ve saygıdır.

LGS 2023

ÖRNEK 9

Kader ve kaza ile ilgili,

- I. Allah'ın bir işi planlamasına kaza, bu işi gerçekleştirmesine ise kader denir.
- II. Kader ve kaza; Allah'ın ilim, irade, kudret ve yaratma sıfatlarıyla ilgili kavramlardır.
- III. İnsanın tercihleri, kaderini belirlemede etkilidir.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III

LGS 2025

1.

Allah (c.c.) yaratandır. Mikroskopla görülebilen küçük varlıklardan gök cisimlerine kadar her şeyi sonsuz ilmi ve kudreti ile Yüce Allah yaratmıştır. Kur'an-ı Kerim'de "... O, her şeyi yaratmıştır..." buyrulurak Allah'ın (c.c.) her şeyin yaratıcısı olduğu vurgulanmıştır.

Bu bilgiler ve ayette aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Külli irade
B) Cüzi irade
C) Tevekkül
D) Toplumsal yasalar

2.

Okyanusların ortalama derinliği 3700 m kadardır. Ancak bazı yerlerde çok daha derin çukurlar bulunur. En derin ve karanlık yerlerde bile yaşam vardır. Buralardaki ilginç ve şaşırtıcı güzellikteki canlılar, ışıksız bir ortama uyum sağlayacak biçimde gelişmişlerdir. Örneğin okyanusların derinliklerinde yaşayan ve kendi ışığını üreten fener balığı, bu yolla yakınına çektiği küçük balıklarla beslenir.

Bu metin;

- I. fiziksel,
II. biyolojik,
III. toplumsal

yasalardan hangileriyle ilgili bilgi içermektedir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) II ve III
D) I, II ve III

3. "... Bir toplum kendisinde bulunan (iyi davranışları) değiştirmedikçe Allah, onlara verdiği bir nimeti değiştirmez..."

(Enfâl suresi, 53. ayet.)

"Allah her canlıyı sudan yarattı..."

(Nur suresi, 45. ayet)

Bu ayetlerde sırasıyla aşağıdaki yasalardan hangileri anlatılmaktadır?

- A) Toplumsal, fiziksel
B) Fiziksel, Biyolojik
C) Biyolojik, fiziksel
D) Toplumsal, biyolojik

4.

Allah insana iyiliği de kötülüğü de göstermiş, iyiliği tercih etmesinin kendisi için daha hayırlı olacağını bildirmiştir.

Bu bilgilerden aşağıdaki ayetlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) "Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın..."
(Bakara suresi, 267. ayet)
- B) "Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür."
(Zilzal suresi, 7-8. ayetler)
- C) "Sen onlara sırf Allah'ın (c.c.) lütfu sayesinde yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı kalpli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onların bağışlanmasını dile..."
(Al-i İmran suresi, 159. ayet)
- D) ".....Peygamber, onlara iyiliği emreder ve onları kötülükten meneder; yine onlara temiz şeyleri helal, kötü ve pis şeyleri haram kılar"
(Araf suresi , 157. ayet)

1. I. “Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir. (Bununla beraber) Allah çoğunu affeder.”
(Şura suresi, 30. ayet)
- II. “O, Güneş’i bir ışık (kaynağı), Ay’ı da (geceleyin) bir aydınlık (kaynağı) kılan, yılların sayısını ve hesabını bilmeniz için ona menziller (yörüngeler) takdir edendir. Allah, bunları (boş yere değil) ancak gerçek ile (hikmeti gereğince) yaratmıştır...”
(Yunus suresi, 5. ayet)
- III. “(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? İşte o suyu, belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirdik, sonra da ona ölçülü bir biçim verdik...”
(Mürselat suresi, 20-23. ayet)
- IV. “O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahman’ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak ve düzensizlik görüyor musun?”
(Mülk suresi, 3. ayet)

Bu ayetlerden hangilerinin konusu aynı yasayla ilişkilendirilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

2. İslam dini okumaya, araştırmaya, ilim öğrenmeye önem verir. İlim, insanı diğer varlıklardan ayıran, ona üstünlük kazandıran özelliklerden biridir. İnsan, okuyup araştırarak, ilim öğrenerek kendini geliştirir. Hayatına, akıllıca ve dinimizin ilkeleri doğrultusunda yön verir. Başına gelebilecek olumsuzluklara karşı da önlemler alır. Bunun aksine ilim sahibi olmayan insan cahil kalır. Cehalet yani bilgisizlik insanın başına pek çok olumsuzluk gelmesine sebep olur. Bazı insanlar cehalet sebebiyle yaşadıkları sıkıntıları, başlarına gelen olumsuzlukları kader olarak görmektedirler. Oysa insanın başına gelen olumsuzlukların birçoğu, cahillik sebebiyle yaptıkları yüzündendir.

Bu metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilgili insan, karşılaştığı durumları daha iyi analiz eder.
B) İlim sahibi insan, hayatına sadece akıl ve mantık çerçevesinde bakar.
C) İlim öğrenmek, okumak ve araştırmak İslam dininin temel prensiplerindedir.
D) İnsanın başına gelen birçok olumsuzluğun temelinde kendi bilgisizliği ve buna bağlı olarak yaptığı hatalı seçimleri vardır.

3. Yarasa, dinlenirken baş aşağı durur. Kanatları ile vücudunu öyle örter ki, yağın yağmurlar kanatları üzerinden aşağı akarak vücudu ıslatmaktan korur. Kapalı yerlerde de tavana yapışıp baş aşağı durur.

Buna göre verilen örnek aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Cüzi irade
B) Fiziksel yasalar
C) Biyolojik yasalar
D) Toplumsal yasalar

4. Kur’an’da toplumsal yasalar, geçmiş milletlerin başından geçen olaylarla anlatılmaktadır. Peygamberler insanlara bu yasalara uymayı öğütlemiştir. Bu öğütlere göre yaşayan topluluklar huzur bulmuş, uymayanlar ise birçok toplumsal sorunla karşılaşmışlardır. Kur’an-ı Kerim’de, Bu durum şöyle anlatılmaktadır:

.....

Bu bilgide boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) “Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın...”
(Bakara suresi, 267. ayet)
- B) “Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?...
(Fatır suresi, 44. ayet)
- C) “.....Peygamber, onlara iyiliği emreder ve onları kötülükten meneder; yine onlara temiz şeyleri helal, kötü ve pis şeyleri haram kılar”
(Araf suresi , 157. ayet)
- D) “Sen onlara sırf Allah’ın (c.c.) lütfu sayesinde yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı kalpli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onların bağışlanmasını dile...”
(Al-i İmran suresi, 159. ayet)

5. İnsan, Allah'ın (c.c.) kendisini üstün özelliklere sahip bir varlık olarak yarattığını bilmelidir. Evrendeki ayrıcalıklı konumunun farkında olmalı, aklını ve iradesini iyi yönde kullanmalıdır. Kendisine, topluma ve yaratıcısına karşı sorumluluklarını yerine getirmelidir. Yüce Allah'a (c.c.) inanıp ibadet etmeli, O'nun emir ve yasaklarına uymalı, güzel ahlaklı bir kişi olmalıdır.

Bu bilgiler aşağıdaki ayetlerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) "Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindedir."

(Rum suresi, 21. ayet)

B) "Ey iman edenler! Karşılıklı rızâya dayanan ticaret dışında, mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin ve kendinizi öldürmeyin. Şüphesiz Allah size karşı çok merhametlidir."

(Nisa suresi, 29. ayet)

C) "Ey iman edenler! Şarap, kumar, dikili taşlar (putlar), fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan içki ve kumar yoluyla ancak aranızda düşmanlık ve kin sokmak; sizi, Allah'ı anmaktan ve namaz kılmaktan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçtiniz değil mi?"

(Maide suresi, 90, 91. ayetler)

D) "Rızasını arayanı Allah onunla kurtuluş yollarına götürür ve onları iradesiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır, dosdoğru bir yola iletir."

(Maide suresi, 16. ayet)

6. İnsanın akıl ve irade sahibi olması, ilim öğrenip kendini geliştirebilmesi, kaderi ile yakından ilişkilidir. Bir konuda bilgi sahibi olmak ve özgür irade sahibi olmak insanın geleceğini, hayatını ve kaderini etkiler. Çünkü insan, öğrendiği ilim sayesinde ve aklını doğru yönde kullanarak hayatını iyi bir şekilde sürdürebilir. Doğru davranış ve tercihlerde bulunabilir.

Bu metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Evrendeki yasalar
- B) Kader ile ilgili kavramlar
- C) Evrendeki ölçü ve düzen
- D) İnsanın ilmi iradesi ve kader

7. Allah'ın (c.c.) insana verdiği en büyük nimetlerden biri olan akıl, insanı diğer canlılardan ayıran en temel özelliktir. İnsan, akli sayesinde düşünür, araştırma yapar, mutlu olmak ve hayatı kolaylaştırmak için çalışır, üretimde bulunur. Sanayi ve teknoloji alanlarında yeni icatlar ortaya koyar. Bunların yanında sanatsal ve kültürel çalışmalar yapar. Bütün bunlar insanın akıllı bir varlık olmasının sonucudur.

Bu bilgilerden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Akıl duygulardan bağımsız olduğuna
- B) Akıl kullanımında sınırların olmadığına
- C) Akıl her zaman doğru ve iyiye yönelik kullanıldığına
- D) Akıl insana verilmiş en büyük nimetlerden biri olduğuna

8. **Kader:** Planlama ve takdir etme aşamasıdır.

Kaza: Bu plan ve takdir edilenlerin gerçekleşme aşamasıdır.

Allah, evrende var olmuş ve var olacak her şeyi bir ölçüye göre planlayıp, programlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kader kapsamında değerlendirilebilir?

- A) Yağmurun yağması
- B) İnsanların yaratılması
- C) 100 dereceye ulaşan suyun kaynaması
- D) Kendi etrafında dönen Dünya'nın, aynı zamanda Güneş'in etrafında da hareket etmesi

1. Sorumluluk; bir kimsenin verdiği kararların sonuçlarını üstlenmesi, yaptığı ya da yapması gerekirken yapmadığı işlerden dolayı hesap vermek zorunda olmasıdır. İnsan akli ve iradesi sebebiyle tercihlerinde özgürdür ve bu tercihler sonucu ortaya çıkan durumlardan da sorumludur.

Bu durum, Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade edilmiştir:

.....

Bu bilgide boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) "Allah sizi topraktan, sonra nutfeden yarattı. Sonra da sizi birbirinize eş kıldı. O'nun bilgisi olmadan hiçbir dişi ne gebe kalır ne doğurur..."

(Fatır suresi, 11. ayet)

- B) "(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? İşte o suyu, belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirdik, sonra da ona ölçülü bir biçim verdik..."

Mürselat Suresi, 20-23. ayet)

- C) "Kim iyi bir iş yaparsa faydası kendisinedir ve kim kötülükte bulunursa zararı kendisinedir..."

(Fussilet suresi, 46. ayet)

- D) "...Kararını verdiğin zaman artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever."

(Âl-i İmran suresi, 159. ayet)

2. Allah (c.c.), insanı akıllı bir varlık olarak yaratmış ve ona seçme ve tercihte bulunma imkânı sağlayan irade vermiştir. İnsan davranışları zorunlu ve seçime dayalı olmak üzere iki kısımdır. Yazı yazmak, oturmak, kalkmak, çalışmak, namaz kılmak, iyi veya kötü davranışta bulunmak özgür irademizle seçerek yaptığımız davranışlardır. Kişinin bu sorumluluk alanına cüzî irade denir.

Bu metinden;

- I. İslam'ın insanı akıllı ve iradeli bir varlık olarak gördüğü,
II. İnsanın seçimlerinin sonuçlarından sorumlu olduğu,
III. İnsanın bazı davranışlarından sorumlu olduğu ancak önemli bir alanda özgür seçimler yapabildiği

İfadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

3. "O, geceyi, gündüzü, Güneş'i ve Ay'ı yaratandır. Bunların her biri bir yörüngede yüzmektedirler."

(Enbiya suresi, 33. ayet)

"Biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık"

(Kamer suresi, 49. ayet)

Bu ayetlerin ortak konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan iradesi
B) Fiziksel yasalar
C) Biyolojik yasalar
D) Toplumsal yasalar

4. (Ey Muhammed!) Biz sana Kitab'ı (Kur'an'ı) insanlar için, hak olarak indirdik. Kim doğru yola girerse, kendisi için girmiş olur. Kim de saparsa, ancak kendi aleyhine sapar. Sen onlara vekil değilsin."

(Zümer suresi , 41. ayet)

Bu ayetten ;

- I. Kur'an'ın insanlık için bir hidayet rehberi olduğu,
II. İnsanın kendi seçimlerinin sonuçlarına katlanması gerektiği,
III. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) insanların iman edip etmemesinden sorumlu olmadığı

İfadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5. İrade ikiye ayrılır:

Küllî İrade: Allah'ın (c.c) sonsuz ve sınırsız iradesidir.

Cüz'i İrade: İnsanın sınırlı iradesidir. İnsan küllî irade tarafından belirlenen, iradesini ve gücünü aşan konulardan sorumlu değildir. Ancak insan, Allah'ın belirlediği sınırlar içinde iyiyi ve kötüyü seçmekte özgürdür ve yaptıklarından sorumludur.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi cüzî irade kapsamında değerlendirilemez?

- A) Doğmak ve ölmek
B) Ne yiyeceğimize karar vermek
C) İyi veya kötü bir davranışta bulunmak
D) Bir ortamda konuşmayı tercih etmek